

דבר היום

כמותו לא יראה וישמע כל אלה? הרי די לדפדף בכרוניקה של ימי-המאורעות ולראות עד מה זוכר וחזר וזוכר בה חלקם של תלמידים ומורים ערביים באותה פרשה נוראה של הסתת-יצרים אפלים והשתוללותם, שגרמה לאבידות קשות בנפש יהודים וחשמדת עמלם. הייתכן שלא התעניין לדעת מה עושים המורים והתלמידים, שהדאגה להם היא מתפקידי-מחלקתו, לאחר שהעזו לעשות את בית הספר של הממשלה כלי-עזר למלחמה בממשלה, כלומר, לצרפו לשבתה, שהוכרזה על ידי הממשלה כמעשה לא חוקי? הייתכן שלא נתן דעתו על כך, עד מה יש בעצם-האפשרות להכריז שביתה כזו בבתי הספר של הממשלה, משום עידוד להצטרפותם של מוריהם ותלמידיהם למסכת הפרעות ומחומות-הדמים? האפשר שיענה לשאלות אלו כדרך התשובה שהשיב לשואלו בועדה המלכותית, "ייתכן שלא"?

רואה עצמו מחוייב בחינוך ילדיו והוא מקיים את התובה הזו כדרך שקיים אותה ברוב הקרבה דורות על דורות גם ללא כל עזרה ממשלתית, ואילו הצבור הערבי לא גילה עדיין לא את הרצון ולא את היכולת ליזמה פעילה בתחום זה. ההנהגה עובדה זו שרוב רובו של תקציב מחלקת החינוך ניתן לבתי הספר הערביים מטילה על מחלקה זו זכות יתירה שהיא גם חובה יתירה, היא חובת הבקורת, לשם מה הוצאו כספי-תקציב אלה, שהם כספי-מסים, שרוב רובם באו לקופת הממשלה מידי התושבים היהודים? ואמנם, לבקורת כזו נתכוון פרופ' קופלננד, כששאל את מר באומן, מה נעשה בבתי הספר כדי לקיים אחת מחובותיה של ממשלת המנדט דאט לסייע לידי הבנה והתקרבות בין שני חלקי התושבים. מה היתה התשובה בפי מר באומן? אין דרך נאותה יותר לעידוד-ההבנה ההדדית הזו, אלא בהר שבת ילדי יהודים וערבים בבית ספר אחד דווקא, אולם פתרון זה אינו בגדר האפשר, לפי שדרי-הלשוניות והדת מצב-תו והם עיכובים שסילוקם הוא מן הנמנע נעות. וכן שמענו מדבריו, כי היהודים מחשיבים את לשונם יותר מן הערבים, אם גם הכניסו בבתי הספר התיכוניים מעט לימוד ערבית ואילו הערבים, שהם, כנראה, מחשיבים פחות את לשונם מן היהודים, לא הכניסו ולא יכניסו את לימוד העברית בבתי הספר שלהם, כלומר של הממשלה, וכל נסיון בנקודה זו צפוי להתנגדותם העצומה.

אך פרופ' קופלננד לא נתן לו למר בוימאן לשהות הרבה במפלט הנות שמר צא לו ושאל אותו שאלה גוספת: האם סבור הוא, שבתי הספר התיכוניים בארץ עושים את אשר באפשרותם בשטח ה ת ו כ נ , כדי לקרב את ההבנה ההדדית. ומה היתה תשובתו עתה? שתי מלים: "ייתכן שלא". מה משמע: ייתכן? הרי לא נוכל לחשוך את מר באומן בטירור ניות, הלא בידו נסיון רב כאיש צבא ומחנך, שעבד שנים רבות בארצות המזרח, גם בהודו וגם במצרים וגם בסודן וגם בעיראק, והוא יושב בארצנו שש עשרה שנים רצופות, והאמנם נוכל לומר, שאינו רואה את פרי-החינוך של בתי-הספר בארץ הזאת. האמנם לא ראה ולא שמע כלום, לפחות בתדשי המאורעות האחרונים? האמנם לא שמע מה גדולה היתה השתתפותם הפעילה של מורי-בתי הספר הערביים, שהם בתי ספר המתכלי-כלים על ידי הממשלה בלבד, בהסתה הפרועה לשנאה איומה ולמעשי תועבה איומים מהם? האמנם אין הוא יודע מה רב היה חלקם של תלמידי בתי ספר אלה וביחוד ארגוני הצופים שביניהם, מהם הנתונים לפיקוחה של מחלקתו, בסיוע לליבוי המשטמה המגונה ולמעשי פשע המגונים מהם? האמנם אין הוא יודע, כי בתי הספר הערביים הם עתה מן המשר ענות התקיפות ביותר לתנועת-האיבה ליהודים? האפשר שאיש למוד-גסיון

מ. ד. / מעדותו של מר באומן, מנהל מחלקת החינוך של ממשלת ארץ-ישראל, נשמעה העובדה הידועה, כי כמעט כל ילדי היהודים ורק מיעוט ילדי הערבים נהנים מחינוך בבתי ספר, בשעה שרוב רובו של תקציב החנוך של הממשלה ניתן לבתי הספר הערבים ורק מיעוטו הקטן לבתי ספר עבריים. עובדה זו מסתברת, כידוע, מתוך שהצבור היהודי